

PIELL A 'CRUUNIE A 'HON A NENE

ɔ 'cru la

1 ¹'Mɔ Simɔ Pielu tu, -cc- 'cruunie -gbo 'cru. 'Mɔ mɔ -Yusu 'Klsv a -kvannunyɔɔ tu, tu, 'nɔ mɔ -we 'a -wɔnnaanyɔ. 'A mu =nu, -v kuo -Yusu 'Klsv =wlv ye, -ε 'we =nu ye, -te -a nu 'a =wlv a yekuoɛ, 'a mu 'nu -wɔn 'cru. =Wlv a yekuoɛ a -gbe, a bi 'le ye, -a bi 'le ye, εε -a mu 'mu 'nu -he 'dɔ. -Yusu 'Klsv, nɔ- nue, -a 'bii, -a kuo =wlv ye, -ε nue, ɔ 'sii 'o ye, ɔ 'nɔ 'jra -le nahuin 'yi 'mu le. Nɔ- mɔ Nyisva, 'ɔ mɔ -we -a nɔ Waanyɔ. ²Nyisva bɔ nu 'a mu -hapudɛ 'mu, kɔ, bɔ -nyi -we 'a mu kegboweeṇlɛ. 'Bia 'a yiyie kɔ -a nɔ Kukɔnyɔ -Yusu a yiyie 'heen, 'bu kle bii, -ye 'e mɔ -tee, ɔ di -tɔpli a -gbe 'nɔ nu.

Ba =tu 'o 'kli, 'a nɔ 'yrinaabu 'mu 'o ye 'sii

³-Yusu 'Klsv, nɔ- nue, -a yi Nyisva =nu, -ɔ da -a mu, 'ke -a kɔ -Yusu 'heen, -ba pa 'le 'a -ti a 'yi'buaale 'kwli 'mu, kɔ, -a nɔ 'yrinaabu 'mu -Yusu a 'yrinaabu =nu ye 'we, -i 'sii 'o ye -tee. -Te -a yi 'klee Nyisva, -ye -Yusu a -gbe, 'ke 'le 'a 'klukuninie 'kwli 'mu, ɔ -nyi -a mu -tɔpli 'bii =nu nɔ, -a 'de kɔ, -ε die nu, -a 'mu 'klɔ yrayru =nu kɔ, kɔ, -a nɔ 'yrinaabu 'mu Nyisva a plo blee. ⁴'Ke ɔ naa 'le -tɔpli a -gbe 'kwli 'mu, 'ɔ -nyi -a mu -tɔpli gblakɔ =nu, ɔ ple, ti -hi la a ti 'yri, ɔ di la -a mu -nyi. -Tɔpli a -gbe, i mɔ 'yilenɔ-tɔpli nɔ, 'ke 'o -a mu -wɔn. Ke ɔ nu 'a nunue, -ε die nu, 'yilenyre-tɔpli =nu, -i nɔ nɔ 'klɔ ke, nahuin a =wlv -hva, i 'nɔ -han 'a mu 'tu 'mu le pue, kɔ, a 'mu Nyisva a =wlv kɔ. ⁵Ne- nue, 'nu 'a mu le, ba =tu 'o 'kli, 'a mu =nu, -v kuo -Yusu 'Klsv =wlv ye, 'a nɔ 'yrinaabu 'mu 'o ye 'sii. 'Bia 'a nɔ 'yrinaabu 'bi 'sii 'o ye, -ye ba =mve le, 'ke a 'mu =tɔ kɔ. ⁶'Bia 'ba kɔ =tɔ, ba yi -we 'a nɔ dɔnɔ a naalɛ. 'Bia 'ba yi 'a nɔ dɔnɔ a naalɛ, -ye ba kɔ =wlv a 'lila. 'Ba kɔ =wlv a 'lila, -ye ba =tuu 'o Nyisva 'o. ⁷'Bia 'baa 'o Nyisva 'o =tuu, -ye ba nɔnve 'mu, -ε 'we =nɔ -diayuo ye. 'Bia 'ba nɔnve 'mu, -ye ba nɔe -we nahuin 'bii 'mu. ⁸'Bia 'ba 'cipi 'o -tɔpli a -gbe a nunue, -ye 'a nɔ Kukɔnyɔ -Yusu 'Klsv a yiyie, ε 'dee be 'ya -gbugbe 'mu, 'plu ε 'mve nu, 'a nɔ

=hapv-tɔpli =nu, a di nu, i 'mv kle bii. 9 Kεε, nahuin 'bv ni 'o, 'bv 'nini nu -tɔpli a -gbe, -ye v 'we =nɔ 'yiisuanvu ye, -v 'nini yrii le. Nahuin a -gbe, i -hri =nu -wɔnɔ, -ɛ mɔ, 'yilenyre-tɔpli =nu, vv la nu, Nyisva 'wowlu nt.

10 Na -diayuo -a, -te ε ni le 'mv, ba -tu 'o 'kli, -ɛ nue, Nyisva da 'a mv ni, kɔ, 'ɔ -ha 'le 'a mv du 'mv, 'ke a 'mv -hapv-tɔpli a -gbe nu. 'Bia 'baa le naale nu, gbegbe, a 'dees ba -hɔn 'o Nyisva a 'hru wlɔn 'mv. 11 'Baa le nu, -ye Nyisva di 'a mv -nyi 'hru, 'ke ba pa -tado 'le -a ni Kukɔnyɔ kɔ -a ni Waanyɔ -Yusu 'Klisu a 'kli yrayrv =nu 'kwli 'mv, -ɔ 'nini -we 'le gbe.

12 Ne- nue, 'ni 'kιe die 'le 'a mv -ti a -gbe 'kwli 'mv le po, -beti ba yi -dodo, kɔ =beti -ti -nu, vv la 'a mv tɔɔ, ba 'kιe 'blili kwa. 13 'Ni 'kιe nɔ 'kli, 'n yie ni, -ɛ mɔ, ε nu -tee, 'ke -bo po 'le 'a mv -ti a -gbe 'kwli 'mv le, -ɛ die nu, a 'mv 'o -preel 'mv nt. 14 'N yie ni, -ɛ mɔ, 'n -we le ke 'kukue, -ɛ 'we =nɔ ye, -te -a ni Kukɔnyɔ -Yusu 'Klisu nu o 'mv 'a tɔole. 15 'A -ti, 'n di 'o -tu 'kli, 'mv 'crunie -gbo 'cru, -ɛ die nu, -ti a -gbe, i 'mv 'le 'a mv 'kwli 'mv le bi 'e ni ti, -beti -bo 'kv -tado.

Nyisva tve -a mv nt, -ɛ mɔ, -Yusu 'Klisu mɔ 'a 'Yuu ni

16 Ti -hi la a ti 'yri, -a -tui 'a mv ye, -te -a ni Kukɔnyɔ -Yusu 'Klisu di la 'ledidie nu, 'ke 'le 'a 'kli a kenunie 'kwli 'mv. -Ti a -gbe, 'n -tu la 'a mv ye, i 'de la hɔdati =nu, -tonahuiin 'lu -wɔn le -hie, 'ke 'le 'waa -gbe a =tɔ 'kwli 'mv. Kεε, -a ni -gbe, -a ni 'yii 'ye la 'a -ti a 'yi'buaale =nu ni. 17 Ti =nu -kɔ 'yri 'a Bu Nyisva -nyi la =nɔ -ti a 'yi'buaale, -a ni la ke -tuo, -a 'win la, -ɛ mɔ, Nyisva =nu, -ɔ kɔ -ti a 'yi'bubvua, 'ɛ -hi 'o 'e ni de -de 'mv, ɔ po la wun, ɔ nɔ: «Nahuon -gbo, nɔ- mɔ 'na 'Munueyu. ɔɔ 'mv -nyi plɔ a bleele.» 18 -A ni -gbe, -a ni la ke -tuo, -a kɔ -a ni Kukɔnyɔ -Yusu 'heen, 'ke 'le dvgba =nu 'lu, -ɔ kɔ 'lu Nyisva -tuu la 'le -ti -nu, -a ni nɔi 'u la 'a win 'wɔn, -u la 'le yakɔ 'mv -hɔn.

19 -Te -a 'ye la de a -gbe, ε nue, -ti =nu, Nyisva a winwlɔn-henyv =tu la, -a kui =wlv ye -tee, -a ni =wlv a yekuoile a -gbe 'ɛ bii kle. 'A -ti, 'waa -ti a -gbe, ba pui nua ye gbo -tee, -ɛ nue, i 'we =nɔ 'napi ye, -ɛɛ wlun, 'ke 'le gbigbiyri -heyri. Ba pui nua ye gbo -popo, -nyre be ce le. -Nyre a -gbe 'be ce le, -ye -nyregbliyahroye =nu, nahuin nye 'ni 'ye, 'ɛɛ wlun. 'E 'we =nɔ ye, -Yusu 'Klisu a -nyre di 'ni wlun, 'ke 'le 'a ni =wli ke.

20 De gblaka, 'nu 'a mv ye -tu, ne- mɔ: -Ti =nu, Nyisva a winwlɔn-henyv =tu la, ti -hi la a ti 'yri, 'pli v 'cru la, 'ke 'le Nyisvacrunie 'kwli 'mv, nahuon -de 'die 'le -we, bɔ -hihi kle, 'ke 'le 'a -gbe a 'kli 'kwli 'mv, 'be 'de Nyisva a -Hihiu a 'kli 'kwli 'mv. 21 -Te Nyisva a winwlɔn-henyv, vv la 'pre, ε 'de la 'waa -gbe a 'kli, kεε, Nyisva a -Hihiu, nv- nyu la 'kli -nyi, 'vv la -ti =nu =tu, -u 'le Nyisva -wɔn 'mv -hɔn.

Ba -tu 'a ni diɔnv 'yie, 'ke 'o hitɔnyv a -ta 'mv (Judi 4-13)

2 1 Ti -hi la a ti 'yri, hiwinwlɔn-henyv, nv- ni la 'le Nyisva a dakv -heyri. Ke'ε nt, ε di 'mv -ti, ti -gbo 'yri, hitɔnyv 'mv -we 'le 'a mv

-gbahlɔn 'hru, v 'mv hitɔɔle tɔɔ, -e di nahuin a 'klɔ 'yi le nyre. Hitɔɔnyu a -gbe, v 'dɛt bu ween Kukɔnyɔ -Yusu 'Klisu a -ti ke, -ɔ waa o =nv, 'ke 'o 'waa de 'kuku a -ta 'mv. Ne- nue, 'e 'de 'le 'dai ti hie, Nyisva a -bati 'mu ye, v 'mv gbo -we. ²'Waa nunu-tɔpli -hvun, nt- nahuin 'plɔplɔ di -wɔn kve. 'Waa -ti, nahuin, v di Nyisva a -hapu'hru =nv 'hvun 'mv le =tu -ti 'kltn. ³Hitɔɔnyu a -gbe, vv =tu ca 'dɔ, 'ke 'o 'waa 'bienu a kukɔ-tɔpli a -ta 'mv. Ne- kɔ -ti, 'vv hi le 'du, 'vv 'a mv kaa, -e die nu, v 'mv 'a ni -tɔpli gba. Kee, kve la 'le gbo, Nyisva -yri la ni, 'ke bɔ puu -bati le, ɔ 'mu gbo -wo.

⁴'E mɔ -tɛɛ, ti -hi la a ti 'yri, Nyisva a lɛleenyv -ye =nv, -v nu la de 'kuku, Nyisva 'de la -we 'waa wɔl̩ yrii, 'ɔ pu 'le na 'mv, -ɔ 'nini jre gbe. 'Ke v ni 'le gbibiyri -heyri, 'v nyu 'yie =tu, ε 'mue gba -gbagba, -nyrɔwɔ =nv -kɔ 'mv Nyisva di 'o nahuin -bati le poo, ɔ 'mv 'o nyre. ⁵'Ya 'o lele 'lu, ti -hi la a ti 'yri a nahuin =nv, -v 'nini =tuu la 'o Nyisva, ɔ 'de la -we 'waa wɔl̩ yrii, 'ɔ nue, 'nie 'e 'yi la, 'e -wɔ la nahuin a -gbe gbo. ɔ 'de la 'waa nahuon -de waa. Nahuoon -do =nv, -ɔ mɔ Noe, nɔ- ɔ waa, ɔ kɔ nahuin 'nɔpata -ye 'heen, -e nue, Noe a -gbe, ɔ la le nahuin, 'ke 'waa 'yrinaabvi bi 'sii 'o ye. ⁶'Ya 'o lele 'lu, 'dɛt =nv, -e mɔ, Sodɔmv kɔ Gomɔlt, -te 'a nahuui la 'yilenyre-tɔpli nu, Nyisva klu la ni, 'ɔ nu la na, 'ɔ pu la 'tɔ 'bii. 'Ke ɔ naa 'o, 'ɔ tue nahuin =nv, -v 'nini =tuo 'o, -e mɔ, ke 'waa nene di -tado 'mv -ti. ⁷Tii -do =nv -kɔ 'yri ɔ la 'o 'dɛt a -gbe 'tɔ mu po, ɔ 'hrɔɔ la nahuon =nv ni, -ɔ mɔ Lɔt̩, -e nue, 'a 'klɔ 'sii la 'o ye. 'Yilenyre-tɔpli =nv, 'dɛt =nv a nahuui la nu, ni- po la 'a =wlu =hlɔn. ⁸Lɔt̩ a -gbe, -ɔ kɔ 'klɔ 'sii la 'o ye, 'ke ɔ 'ti la 'le nahuin =nv -gbahlɔn, -v kɔ 'klɔ nyre 'yi le, 'e ni -nyrɔwɔ, 'ɔ la 'yilenyre-tɔpli =nv 'ye, vv la nu, 'ɔ la -we 'waa pupowin -hvun =nv 'wɔn. De a -gbe, ee la 'a =wlu 'ni di 'dɔ, -e nue, ɔ -me -ye, ɔ 'sii la 'o ye.

⁹Ti -hi la a -tɔpli nye -a mv 'ni tɔɔ, -e mɔ, Nyisva yi 'hru ni, ɔ di na, ɔ 'mv 'a nahuin waa, 'ke 'o 'mule-titɔ a -ta 'mv. -Tɔpli a -gbe, ni- nye -we -a mv tɔɔ, -e mɔ, ɔ yi 'hru =nv ni, ɔ di na, nahuin =nv, -v kɔ 'klɔ nyre 'yi le, ɔ 'mu 'pia ke po, -e die nu, -batipo-nyrɔwɔ 'bɔ nyre 'o, ɔ 'mu =sue =tue. ¹⁰Seyi-seyi, nahuin =nv, Nyisva di =sue =tue 'dɔ, ε 'mv 'o nahuin -ye 'mv -hi, nv- mɔ nahuin =nv, -v 'cipi 'o 'yilenyre-tɔpli =nv a nunue, 'waa =wlu -hva, kɔ, -v 'nini -hva -bu =tuu 'o Nyisva 'o.

Hitɔɔnyu =nv, -v kɔ -ti 'n -tu 'a mv ye, v 'de de =de a hvannu kɔ. U 'ni po -le nahuon -de nua ye gbo, mɔ, v 'ni pi -le -we Nyisva a lɛleenyv, -v kɔ -ti a 'yi'buaale, 'v nyu tani =tu. ¹¹Mɔ, Nyisva a lɛleenyv =nv, -v ni 'kl̩ ke, 'e -hi 'o hitɔɔnyu a -gbe 'mv, v 'ni yee =le -we hitɔɔnyu a -gbe -ti, 'ke 'o Nyisva ye. ¹²Nahuindu a -gbe, v 'de 'lu a le-hiele kɔ. 'Waa nunuklɔ, ɔ 'we =nɔ dehvei a nunuklɔ ye. Dehvei a -gbe, ɔ ni 'o -o, 'ke nahuin 'mui 'la. -Tɔpli =nv, v 'nini yrii 'mv le, ni- vv 'caa. ¹³E mɔ -tɛɛ, Nyisva diu gbo 'ni -wo, -e 'we =nɔ dehvei ye. ¹⁴Nyisva diu -we =tue =sue, -e 'we =nɔ ye, -te vv nu, 'vv nahuin =sue =tue. 'Waa plɔ a bleeleɛ -do, ne- mɔ bu nu 'e ni 'yilenyrede, 'waa =wlu -hva. Mɔ, -beti -nyre 'mv, v nye 'ni nu. 'Bia 'ba 'kukue le, 'ba

ni 'o dediile 'mv, 'bv ni 'le 'a mv -gbahlɔn, -ye 'waa nunuklo, oo 'a mv nue -tvi, -e nue, vv too hi-tɔpli, 'vv 'a mv kaa. Kee -ye de a -gbe, ee =nv nue 'manu. ¹⁴ 'Waa 'lu a le-hielee -do, ne- mo bv -mo 'lalunyru le. 'Waa 'kli 'ni -we -le 'le, 'ke bv nu 'yilenyre-tɔpli. 'Bia 'bv 'ye nahuin, -v kɔ -wlw a yekuole 'de gbo ku, -ye v nyu 'ni kaa, -e die nu, 'waa -gbe, v 'mv -we de 'kuku nu. 'E ni ti, nahuin a -tɔpli, ni- kɔ ca vv =tu. Kee, Nyisva a -bati diu 'ni kli. ¹⁵ U hie 'o Nyisva a 'hru gbo, 'vv 'wan. Winwlɔn-henyo =nv, -ɔ kɔ 'dv mo la Balamu, -ɔ mo la Bɔɔc a 'yu, 'yilenyreklo =nv, oo la nu, no-nahuin a -gbe, vv -we nu. 'Ke oo la 'le de 'klan -gbahlɔn naa, -e die nu, o 'mv 'wliye 'ye. ¹⁶ Bi bi 'le 'a mv 'kwli 'mv, -nyrɔwɔ =de 'mv, Balamu a -gbe, -ɔ nu la de 'kuku, o ni la 'hru wlɔn, Nyisva 'ɔ naa 'le 'kasra =de 'mv, -ɔ 'nini 'pre le, 'kasra a -gbe 'ɔ 'pree 'le Balamu a -gbe -wɔn, 'ɔ nyu 'nyre -hen, 'ɔ ka 'a 'hru ye, -e die nu, o 'ni -han 'klee lele 'yilenyredε mu nu.

¹⁷ Hwinwlɔn-henyo =nv, -v kɔ -ti 'n -tu 'a mv ye, -vv nahuin kaa, v 'we =no 'n'hue ye, -e ma 'le wlɔn le. U 'we -we =no 'nugbi ye, pepee -hie, -e nye nu, 'nu =nv, nahuin -pre, 'v 'nini di di. 'Waa gbonule =nv, Nyisva -wɔ -wɔn, 'ke 'o =nv -wɔn, ne- mo 'le gbigbiyri kla -heyri. ¹⁸ U nve 'mv bv 'wɔɔn 'le gbo, bv po 'waa dɔɔnu a -pli, 'vv wintε =nv po, -e 'nini da de -de, 'v nye le =mo, 'ke bu kaa nahuin =nv, -v -hɔn le ke 'le nahuin =nv -heyri 'mv, -v 'de Nyisva a 'hru yi, 'v nye -hva, 'ke nahuin a -gbe, bv nu -we -tvi-tɔpli -do =nv, 'waa =wlu -hva, ¹⁹ 'vv nahuin a -gbe le, -e mo, nahuon =de 'diu win ke kɔɔ, 'a -ti, 'e ni de =de, 'waa =wlu -hva, v -we 'le bv nue ni. Subali, hitɔɔnyu a -gbe, -vv le 'popre nu, de 'kuku, ne- kuu win ke. 'Be a yie ni, -e mo, de =nv, -e kɔɔ -tunahuon win ke, ne- kɔ =ge -tunahuon 'ya 'mv. ²⁰ 'Bia nahuin 'bv yrii -a ni Kukɔnyɔ -Yusu 'Klsv, -ɔ nahuin waa, kɔ, 'bv hie 'o 'klɔ -gbo a 'yilenyre-tɔpli gbo, -u nahuin 'yi le nyre, kee, 'bia 'be gba ti gbi, 'plu 'bv =tu lele 'yilenyre-tɔpli a nunu -wlu, 'plu -tɔpli a -gbe 'bi kɔɔ =nv win ke, -ye 'a de yrayru -gbo, vv nu, e di le nyre 'yi 'dɔ, e 'mv 'o 'a ye-hede 'mv -hi. ²¹ -Tε ε ni le 'mv, ε di wen nu -tee, 'ke 'o =nv -wɔn, 'ke v ni yi 'le wen 'hru =nv, -v 'sii 'o ye, 'e -hi 'o bv yi 'hru a -gbe -tee, 'plu bv hiu 'o gbo, bv 'nini =tuu 'klee 'o lele -ti =nv, Nyisvaa =nv ye =tu. ²² De =nv, -ee 'o nahuin a -gbe -wɔn nyre, ε kɔ -talvdv. -Talvdv a -gbe, v nv- -gbo: «De =nv, -gbii -wla, ne-ee lele di,» 'plu: «Bucu -gbo, v -plo le ke, nv-v 'le lele 'bru -heyri gbo mu pe.»

-Yusu 'Klsv, o di 'le lele 'ni di

3 ¹ Na ninatumupu -a, 'crumie -gbo, 'nu 'a mv -wɔn 'cru, ne- mo 'crumie a 'hɔn a nene. 'Ke 'le 'crumieii 'hɔn a -gbe 'kwli 'mv, -tɔpli =nv, a yi -dodo, ni- 'nu 'a mv -wɔn 'cru, 'ni nyi 'le 'a mv 'kwli 'mv le po, -e die nu, a 'mv 'o -preele 'mv ni, a 'mv -tɔpli a -gbe 'lu -wɔn le -hie -tee. ² -Ti =nv, Nyisva a winwlɔn-henyo la -tu, ti -hi la a ti 'yri, 'n nye 'ni -hva, bi bi 'le 'a mv 'kwli 'mv le. -Ti =nv, -a ni Kukɔnyɔ -Yusu 'Klsv, -ɔ mo -a ni Waanyɔ,

ɔ le 'a mu ba nu, bɪ bi -wɛ 'le 'a mu 'kwli 'mu le. 'Ke ɔ naa 'le 'a -kvannunyu -nu 'mu, ɔ ya 'a mu ye, 'v tɔɔ 'a mu -tɪ a -tɛe. ³Dε gblaka =nu, 'n -hva ba yi, ne- mɔ: Ti -nu -kɔ 'yri 'klɔ di 'o 'lu -yree, nahuin di 'le 'nɪ di, 'yilenyre-tɔpli 'bii -nu, 'waa =wlɪ -hva, v 'mui nu. Nahuin a -gbe, v di 'a mu 'nɪ 'caa. ⁴Ke v di po: «-Be' -Yusu 'Klɪsu nt 'klee ye 'le? =Be ɔ 'de la le po, -ɛ mɔ, ɔ di la 'le lele 'nɪ di? -A nt bunu 'kvku le, 'ɔ 'de -hlɪn 'le a die. Kue la 'le ti -nu 'yie 'mu gbo, -i kɔ 'yri Nyɪsua nu la 'klɔ, -te -tɔpli ni la 'mu, ke i 'kie nie 'mu. Dε =de 'de 'cici.»

⁵Nahuindu a -gbe, -vv le 'pupre nu, v 'nɪ -hva =le bu yrii 'mu le, -ɛ mɔ, si la, Nyɪsua 'ɔ po la wun, 'ɔ nu yako kɔ -tvtu 'heen. 'Ke ɔ naa 'le 'nie 'mu, 'ɔ nu -tvtu, 'ɔ -hihiā -tvtu kɔ 'nie 'heen 'yi 'mu le. ⁶Niee -do a -gbe, ne- ɔ nu la, ti -hi la ti 'yri a 'klɔ, 'ɔ -hiɔ la 'o, ti -nu -kɔ 'yri 'yiyinie gblaka, ε 'yi la, 'ɛ ka la 'klɔ 'bii ke. ⁷Nyɪsua a -gbe, no- po lele wun, -ɛ mɔ, yako kɔ -tvtu 'heen, aa ke 'ye, 'ke i di 'o nt, ε 'mu -nyrɔwɔ =nu ke ye, ɔ di na nu, ɔ 'mu -tvtu kɔ yako 'heen hien 'bii. Yako kɔ -tvtu 'heen, i ni 'o -nuni, -batipo -nyrɔwɔ 'mu 'o nyre, -ɔ kɔ 'mu Nyɪsua di 'o nahuin =nu gbo -wɔɔ, -u 'nuni =tuo 'o.

⁸'Na nɪnatumupu -a, ε kɔ de gblaka, -ɛ kɔ -tɪ a 'nuni di -wɔɔ -hri. Ne- mɔ: 'Ke 'o Nyɪsua ye, -nyrɔwɔ -do, ɔ mɔ 'yri a 'milowɔ, kɔ, 'yri a 'milowɔ, ɔ mɔ -wɛ -nyrɔwɔ -do. ⁹Nahuin -ye a 'lu a le-hiele, ne- mɔ: Kukɔnyɔ Nyɪsua, ɔɔ gbo 'nɪ -wlɛn, kɔ, de -gbo, ɔ ple, ɔ di la nu, ɔ 'nɪ nue -le. Kee, ε 'de le 'mu nt. ε 'we =no ye, ɔ kɔ =wlɪ a 'lila, 'ke 'o 'a mu -wɔɔ. ɔɔ 'a mu -nyi 'hru, 'ke ba hie 'o de 'kuku a nunue gbo, -ɛ nue, ɔ 'nɪ -hva =le -ɔ -de bɔ 'wan. Kee, de -gbo, ɔɔ -hva, ne- mɔ nahuin 'bii bu hie 'o de 'kuku a nunue gbo.

¹⁰-Ye 'klee, ti 'bɪ nyre 'o, 'ɛ mɔ -tɛe, Kukɔnyɔ -Yusu 'Klɪsu di 'le lele 'nɪ di. -Nyrɔwɔ =nu, ɔ di 'le ya, =ɔ -de 'dio yi. 'A 'ledidie, ε di ye 'we 'yriñyɔ a 'ledidie, -ɔɔ 'le di, ti -nu -kɔ 'yri v 'nuni -proo 'o. -Nyrɔwɔ a -gbe, Kukɔnyɔ -Yusu di 'le ya, nahuin di 'wɔɔ -cici gblakti, kɔ, yako 'mu 'wan, -tɔpli 'bii, -i ni 'le yako 'mu, i 'mu hin 'bii, -tvtu kɔ -tɔpli 'bii, -i ni no -tvtu ke, i 'mu -wɛ 'wan.

¹¹-Te -tɔpli 'bii, i kɔ bɪ nu le gbo-wuwɛ, 'a -tɪ, 'a ni 'yrinaabvi kɔ bɪ 'sii 'o ye. 'Ke a kɔ ba nt 'le Nyɪsua kwa 'mu 'bii, kɔ, a 'muo 'o =tuu, 'ke 'o 'ɛ nt de -de a -ta 'mu. ¹²Ba -pre -nyrɔwɔ =nu, Nyɪsua di 'le ya, a 'mu -wɛ 'o 'klɪ -tu, -ɛ die nu, -nyrɔwɔ a -gbe, ɔ 'mu 'le di 'tata. -Nyrɔwɔ a -gbe 'mu, yako di 'ni hin, kɔ, ɔ 'mu 'wan, kɔ, -tɔpli 'bii, -i ni 'le yako 'mu, i 'mu hin 'bii. ¹³Kee, Nyɪsua pue 'le -le, -ɛ mɔ, ɔ di nu yako yrayru kɔ -tvtu yrayru 'heen. -Tegbi a -gbe, -hapvdeɛ -do, ne- nahuin di nu. Ne- mɔ de -aa -pre.

¹⁴Ne- kɔ -tɪ, 'nɪ 'a mu le, 'na nɪnatumupu -a, -te aa -nyrɔwɔ =nu -pre, Kukɔnyɔ di 'le ya, -ye ba -tu 'o 'klɪ, 'a ni 'yrinaabvi 'mu 'o ye 'sii, -ɛ die nu, Kukɔnyɔ 'bɔ di 'le lele, 'bɔ ye 'o 'a mu gbo, a 'nɪ -han 'le de 'kuku -heyri ni, kɔ, kegboweenle 'mu 'le 'a ni -wlɪ ke ni. ¹⁵Bɪ bi 'le 'a mu 'kwli 'mu, -ɛ mɔ,

de -nye nu, -a ni Kukonyo -Yusu 'Klusv, 'a 'ledidie 'ε 'kιε -wleen gbo, ne- mɔ, ɔ kɔ =wlv a 'lila, 'ɔ nye -hua, 'ke nahuin bv kɔ 'hru, bv hie 'o 'waa de 'kuku gbo, -ε die nu, ɔ 'mu waa. Pɔlv, -ɔ mɔ -a ni 'mʌnve-diąyu, 'ke 'le 'a 'crumie 'kwli 'mv, -tι -gbo, 'nu -tu, ɔ tui -we 'a mv ni. -Tɔ =nv, Nyisva -nyi =nɔ, ɔ nu, 'ɔ 'cru 'crumiei a -gbe. ¹⁶'Ke 'le 'a 'crumiei a -gbe 'kwli 'mv, 'bɔ -tιdu a -gbe 'cru, -tu -do a -gbe, 'nu -tu, ni- ɔc -we -tu. Kee, -tɔpli -ye, ɔc 'cru, 'ke 'le 'a 'crumiei 'kwli 'mv, i kla wlɔn. Nahuin =nv, -v 'de =tɔ kɔ, kɔ, -v 'de -we =wlv kɔ, -tι =nv, ɔc -tu, v nyi 'ni 'cici, -ε 'we =nɔ ye, -te vv nu, 'vv -we Nyisva a winte a -tιε -ye 'cici. De =nv, vv nu, Nyisva a -bati vv 'waa dɔcnu 'lu le daa.

¹⁷'Na ninatumupv -a, a -me -ye, a yi -tɔpli a -gbe ni -dodo. 'A -tι, 'nu 'a mv 'ni le, ba -tu 'a ni dɔcnu 'yie, -ε die nu, nahuin =nv, -v 'nini =tuu 'o Nyisva 'o, v 'ni -han 'a mv kaa, a 'ni -hiun -wɔn kve, kɔ, -tegbı =nv, a 'blee 'o kwa, a 'ni -han 'o 'mv -hɔn. ¹⁸Kee, ba 'cipi 'o, ba kve -a ni Kukonyo -Yusu 'Klusv -wɔn, -ɔ mɔ -a ni Waanyo, -ε die nu, ɔ 'mv 'a mv -hapude 'mv nu, -hapude a -gbe ε 'mv kle bii, kɔ, 'a yiyie, ε 'mv -we kle bii. Nahuin 'bii bv -nyi =nɔ -tι a 'yi'buaale, -te ti ni le 'mv -gbo, kɔ, -te 'klɔ te ye gbo. Ke'ε ni, be ni 'mv.